

שאלה: הלכתי לשיעור תורני והדרשן אמר כי היתה למשה רבינו אופי של רוצח. עובדא היא שהכה את המצרי וטמן אותו בחול. אני שואל אם יש מקור לזה בחז"ל? כך נמצא במדרש?

תשובה: סיפור זה מובא בפירוש על המשנה "תפארת ישראל" (של ר' ישראל ליפשיץ, מלפני מאה וחמשים שנה, בסוף מסכת קידושין, "יכין" פסקא עז). הסיפור לא נמצא אצל חז"ל אלא היא אגדה עממית. [ויש מהדורות שם הדפיסו דברי שאר הפירוש אבל השמיטו כל הסיפור הזה].

שם מסופר שכאשר בני ישראל בצאתם ממצרים היו במדבר ארבעים שנה, נודע לעמים על מתן תורה בסיני, והיה מלך שרצה מאד לראות דמות פניו של המנהיג הגדול. לא היו אז מצלמות ושלח צייר אומן לצייר את פניו של משה. הוא נדד מרחקים והגיע למחנה ישראל וצייר את פרצופו של משה. יש מומחים היוודעים לפענח מדותיו של אדם ואופיו על ידי "הכרת הפרצוף", ראייה של קוי פניו והשרטוטים של הנידון. כאשר הצייר חזר לארצו תמה המלך מאד, כי ראה קווי אופי של רוצח בפרצופו של משה. שאל "זה האיש שמסר לישראל חק'לא תרצח'?" לא ייתכן! ורצה להעניש את הצייר. התחנן הצייר על נפשו, והחליט המלך לשלוח שוב שליח אל המדבר ולשאול פיו של משה על פתרון התופעה. ענה משה לשליח לומר אל המלך: "באמת יש בי אופי של כעס ושל תוקפנות. אמנם שנים רבות אני עובד על מדותיי, אני משפר אותן, אני עמל לחנך את עצמי מְחֻדָּשׁ. ולכן היום אני משופר הרבה ממה שנולדתי".

לקח זה שבקש "תפארת ישראל" לחנך הוא כי למרות שכל אדם נולד עם תכונות מסוימות, יש בכל זאת אפשרות בידי להתעלות, לתיקון, לערוך עצמו למצב מעולה יותר של מדות הנפש.

סיפור זה לקח "תפארת ישראל" מאת הספרות הדרשנית שלפניו. "דגל מחנה אפרים" (של נכד הבעל שם טוב) בפרשת כי תשא. ספר "ייטב לב" של אדמו"ר יקותיאל טייטלבוים, בפרשת מטות. "אור פני משה" (מפשעווארסק) בפרשת חוקת. "תכלת מרדכי" (של הרב שלום מרדכי שבדרון) בפרשת קרח.

בזמנו הרב אדר"ת (חותנו של הרב קוק) וכן ר' הושע ליב דיסקין התנגדו מאד לסיפור זה, ובקשו מהמדפיסים להשמיט אותו מהפירוש על המשנה.

אבל באמת הרעיון הזה הוא נכון. גם צדיקים גדולים לא נולדו בצורה מעולה מאד, אלא נולדו עם תכונות הדורשות תיקון. מי לנו גדול מן דוד המלך שהיה "אדמוני עם יפה עינים" כלומר בקלות מתרגז, כמו שניסה להרוג את נבל

הכרמלי, ועוד יצרים. אבל הוא עבד ועמל וטרח והתאמץ עד שנהיה צדיק יסוד
עולם, בעל ספר תהלים. וכך סיפר "בן איש חי" בספרו "חוקי נשים" בפרק ג,
בלי להזכיר את שמו של משה.

גם אם סיפור זה "לא היה ולא נברא" אבל עלינו ללמוד ממנו לימוד מעולה.